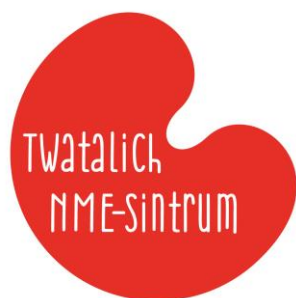

13 mei 2024

Klyster nijsbrief

Bêste nijsbrieflêzer,

Yn dizze nijsbrief oandacht foar nije ûntwikkelingen dy't in link ha mei it belang fan NME. En om dat te ûnderstreekjen in pear moaie praktyske NME-aktiviteiten fan De Klyster dy't koartlyn yn de parse ferskynde.

In soad lêswille, út namme fan it klysterteam, Marjolein Staal

Buitenspeelalarm

Jantje Beton slaat alarm: méér dan 400.000 kinderen spelen nooit buiten. Er ontstaat een hele generatie aan binnenzitters. Dat is niet gezond én niet goed voor de natuur.

Een band met de natuur is een voorwaarde voor duurzaam gedrag. Als je de natuur kent wil je er ook voor zorgen.

Opgeven kan [hier](#)!

NME-activiteiten maken een onuitwisbare indruk. Dat gun je ieder kind!

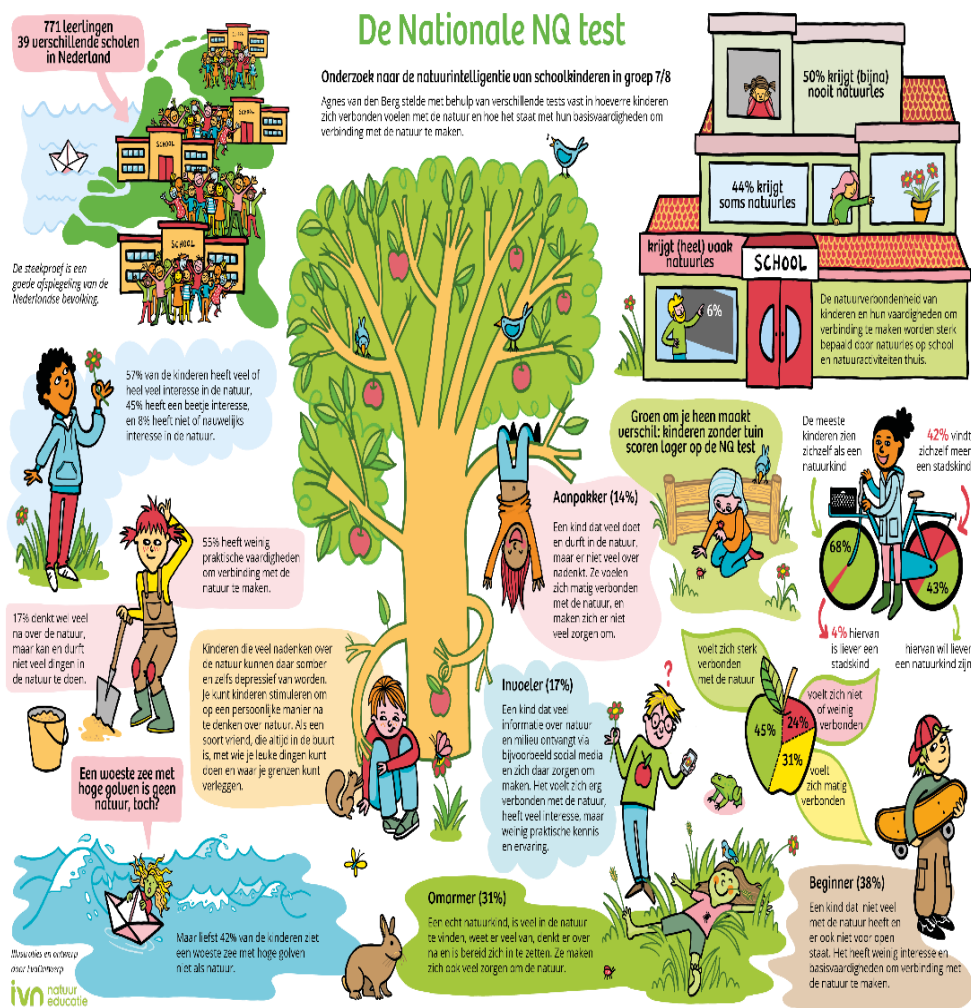
De Klyster organiseert per jaar meer dan 30 buitenactiviteiten in de natuur. Vorig jaar gingen 11.695 x leerlingen mee! Doe jij dit jaar ook mee met je groep?

De nationale NQ-test

Uit onderzoek van natuurprofessor **Agnes van der Berg** blijkt dat bijna 40% van de kinderen uit groep 7 en 8 laag scoort op het begrip natuurintelligentie. Zorgwekkend in een tijd waarin de biodiversiteit achteruit holt en we kampen met een klimaatcrises.

Kinderen staan ver van de natuur. Het is van groot belang dat kinderen de natuur vooral als vriend gaan zien. Want een vriend, daar zorg je voor!

Buiten bouw je een band op met de natuur. De Klyster organiseert in de regio meer dan 30 verschillende excursies. Ga mee op ontdekkingsreis en maak vrienden voor het leven.

Ouders: natuuronderwijs = belangrijk

Uit onderzoek onder ruim 400 ouders van basisschoolkinderen komt naar voren dat maar liefst de helft natuuronderwijs net zo belangrijk vindt als rekenen en taal. Driekwart van de ouders zegt zelfs voor meer natuuronderwijs andere vakken te willen inruilen. Op dit moment is dit een actuele discussie en is er veel in ontwikkeling.

Landelijk hebben we de **Agenda Natuurinclusief 2.0**. Met als doel: Natuur verweven in alle bestuurlijke en operationele domeinen in Nederland (één van die 10 domeinen is het Onderwijs).

Grut gemeentlik Offalprojekt

Yn de parse

Op 18 april wie it ôfslutende parsemoment fan projekt **Koos de Vuilnisman**. Yn totaal ha rom 1.200 bern fan 22 skoallen út Dantumadiel en Noardeast-Fryslân meidien. De learlingen ha in poster ûntwurpen en de bêste poster pronket no op in jiskewein!

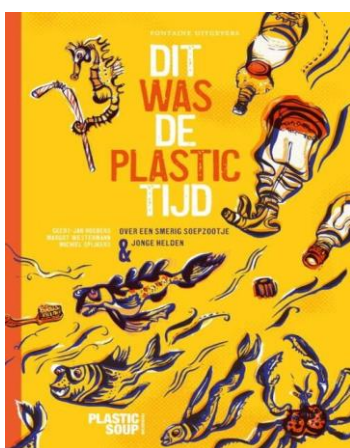
Arenda Visser, fan CNS Wâlterswâld, wie de winneres!

Himmeljen mei dyn groep?

Dat kin oant de simmerfekânsje! Mei of sûnder gastles. Regelje it [hijre](#).

Op de foto f.l.n.r.: wethâlder Gerben Wiersma, berneboargemaster Arjen, winneres Arenda, wethâlder Hanneke Jouta & berneboargemaster Ruben.

Ferfolch Offalprojekt

Duorsumensprojekt foar alle skoallen: Dit wie de plastik tiid

Nei de simmer krije alle skoallen it boek *Dit wie de plastik tiid*. In hoopvol berneboek mei lesbrief útjûn yn it Frysk.

We nimme bern mei nei de fiere takomst, wêryn 't it plastikprobleem allang ferline tiid is. Offalskieding is logysk en swalkôffal bestiet net mear.

Ferfolch Koos de Vuilnisman

De helte fan de skoallen koe fan 't meitiid meidwaan. Koos de Vuilnisman joech gastlessen yn de boppebou oer ôffal skiede. Foar de beukers spile Koos poppenkast.

Yn de maitiid 2025 is de oare helte fan de skoallen oan bar om mei te dwaan oan projekt Koos de Vuilnisman. Fansels wurdt der ek wer in Himmeldei hâlden.

Project Bioferskaat & Begraafplakken

Yn de parse

Yn april ha skoallen meidien oan dit nijsgjirrige projekt. It giet oer de circle of life. Begraafplakken binne yn it lânskip faak lytse oâzes fan bioferskaat. De bern makken û.o. fûgelhokjes en ferbliuwen foar stikelbaarchjes en oare bisten. Mar filosofearre ek oer libben en dea.

Tegearre mei gemeentewurk waarden de hokjes timmere ferve en pleatst.

Learlingen fan CBS De Rank hawwe 18 nêstkasten pleatst op begraafplak 'Reidswâl' by Mitselwier. Krekt as de 23 learlingen fan groep 7/8 fan CBS Op de Hoogte yn Boerum, hawwe sy meidien oan in bysûnder pilot-projekt fan De Klyster.

Buitenlesdag 1.232 leerlingen

In de pers

Op 9 april deden in Nederland bijna 100.000 leerlingen mee aan de Nationale Buitenlesdag. In de Dantumadiel en Noardeast-Fryslân gingen 15 scholen met 1.232 leerlingen naar buiten. De Klyster voorzag de scholen van een praktisch lespakket met de titel **Ik bén Natuur**.

Ook een Buitenlesdag met je groep?

Dat kan tot de zomervakantie. Je krijgt al het materiaal op school gebracht inclusief voor alle kinderen een appel en een amulet als herinnering. Regel het [hier](#).

Leen [hier](#) een leskist bij De Klyster tijdens de week van de natuur.

Leskisten

De Klyster hat in útlensintrum mei leskisten. Eltse leskist is twatalich. Dus kinst Frysk en Natoer moai kombinearje.

Limo meitsje fan sels sochte hynstebloemen, mei leskiste Hynstebloemen.

Week van de natuur

Heb je het al gehoord? Van **10 tot en met 16 juni** organiseert IVN Natuureducatie de Week van de Natuur. Contact met natuur maakt kinderen creatiever, gezonder en socialer. Daarom nodigen we jouw klas uit om naar buiten te gaan en de natuur rondom school te ontdekken.

Vlieg mee met de koolmees, ga op ondergronds avontuur met de regenworm of neem een duik in de sloot met de kokerjuffer!

Tijdens de IVN Week van de Natuur leren kinderen niet alleen over, maar ook in de natuur.

Meedoen?

Aanmelden kan [hier](#).

Doe-blêd Stoepeplantsjes

Lit dyn learlingen ûnderfine dat de natoer fuort begjint ast oer de drompel stapst mei it doe-blêd en de sykkaart Stoepeplantsjes.

1. Botanyk stoepkryt

Jou stoepeplantsjes in namme

Medich: Stoepkryt.

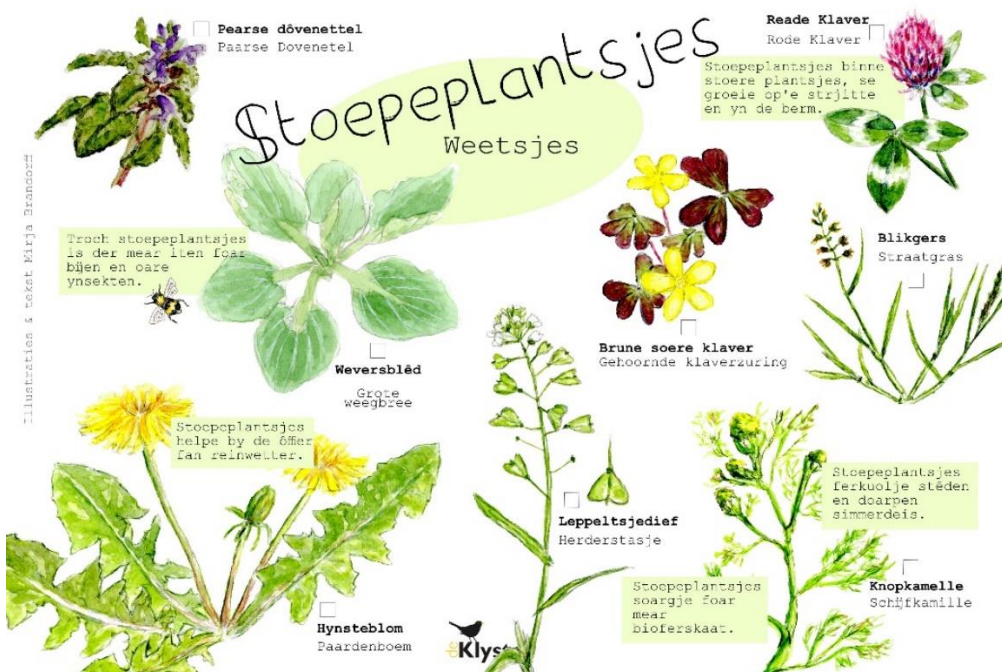
- A. Sykje stoepeplantsjes op it skoalplein. *Sykje op! Wat is botanyk?*
- B. Lûk in sirkel om it plantasje hânne.
- C. Watfoar stoepeplantsjes haast fân?
- D. Skriuw de namme fan it plantasje mei stoepkryt op 'e tegel.

2. Stoepeplantsjes wedstriid.

- A. Ferdiel de klasse yn groepkes en jou elk groepke in oare kleur stoepkryt.
- B. Welk groepke fynt de measte stoepeplantsjes?
- C. Welk groepke fynt de measte ferskillende soarten stoepeplantsjes?

Tip foar beoekers: omkeitsel it plantasje mei stoepkryt of set dat in pyk by.

Klyster

Tot de volgende nieuwsbrief!

COLOFON

De Klyster is het intergemeentelijk NME-centrum voor natuur en duurzaamheidseducatie voor het basisonderwijs in Noardeast-Fryslân en Dantumadiel

Doniaweg 95b, 9104 GK Damwâld, Algemeen nummer De Klyster 06 44 08 50 63
info@klyster.nl - www.klyster.nl

Teamleider: Marjolein Staal, **NME-coördinator:** Eline van den Nieuwenhof, **Natuurfoto's:** klysterarchief, PDF-Grafie, IVN en vrijwilligers, **Doe-bladen:** Mirja Brandorff

Vrijwilligers 2024

Betty Kooistra, Tineke Feenstra, Jurjen Bylsma, Annemarie van der Molen, Olga Baggelaar, Bianca van Tielen, Jan Rietberg, Hilda Buursma, Bertus Volbeda, Hessie Rozenberg, Wytze Postma, Arie Hagedoorn, Bertus van der Molen, Pieter Reitsma

Projectmedewerkers 2024

Jan Tiede Bouma, Xantha Doevendans, Mirja Brandorff, Peer Zaal, Joanneke Romkema, Yvonne de Beer, Geertruida van Assen, Sterre Streefkerk

Samenwerkingspartners 2024

IVN natuureducatie, Verenging Gemeenten voor Duurzame Ontwikkelingen GDO, It Fryske Gea, Landschapsbeheer Friesland, Staatsbosbeheer, Om de Dobben, DikGroen, PKV Frisia, Vereniging Noardlike Fryske Wâlden, NDE Pingo & Pet, NME De Naturij, NME Groen Doen, Natuurmuseum Friesland, Museum 't Fiskershúske, Stichting 't Landje Dokkum, NP Lauwersland, JOGG Sûn op eigen Grûn Dantumadiel, JOGG Sûn op eigen Grûn Noardeast-Fryslân, Stichting Pier21, Opus 3, Arlanta, Podiumschool Leeuwarden, Koos de Vuilnisman, Stichting Dokkum Tulpenstad, KidzKlix natuurfotografie

Bestuur Freonen fan De Klyster

Bertus Mulder, Durk Holwerda, Oege Jan Leegstra, Sippy Tigchelaar, Thom Feddema

Comité van aanbeveling

Syb van der Ploeg, Nynke Rixt Jukema, Sippy Tigchelaar, Henk Kroes, Theunis Piersma

Ambtenaren gemeenten

Afke Kroes, Harrie Siegersma

Portefeuillehouders

Wethouder Hanneke Jouta Noardeast-Fryslân en wethouder Gerben Wiersma Dantumadiel

Geen nieuwsbrief meer ontvangen? Mail uw naam en mailadres naar info@klyster.nl